

3. KNJIGA DOMAČEGA BRANJA

AVTOR: Ciril Kosmač

NASLOV: V gaju življenja

KRAJ IN LETO IZDAJE: Ljubljana, 1898

ILUSTRACIJA: samo naslovna stran, Dunja Kofler

OCENA KNJIGE:

Knjiga V gaju življenja obravnava obdobje v zgodovini oz. posega v zgodovino. Dogaja se večinoma v pisateljevem rojstnem kraju v Slapu ob Idrijci, drugače pa še Piran, Tolmin, in zapor Regina Coeli, kjer je bil zaprt kot politični kaznjenec. Čas dogajanja je okoli 1918 pa tam do leta 1960. Glavna oseba je pisatelj sam, v novelah pa različne stranske osebe. Ciril Kosmač kot glavna oseba v tej knjigi daje vtis bistrega in poštenega dečka. Bil je miren in pošten fantič. Zelo rad je imel starša, temu primerno ju je tudi spoštoval. Ciril ni maral prepiranja. V knjigi prevladuje knjižni jezik, le v nekaj dialogih se pojavi narečje.

Knjiga mi je bila dokaj všeč, vendar pa je v njej nekaj novel, ki so po moje dokaj zgrešene (npr. Tatandruj) in jih pisatelj vleče kot kurja čreva. Drugače pa je to nekakšna biografija Cirila Kosmača, saj zelo lepo opisuje njegovo življenje- od dečka pa do pisatelja- moškega v srednjih letih.

OPIS NOVEL:

V GAJU

GLAVNA OSEBA: Ciril Kosmač

STRANSKE OSEBE: Temnikar

KRAJ DOGAJANJA: potok Skopičnik (pisateljev gaj)

Deček močno občuduje starega, koščenega moža – Temnikarja. Ob potoku se pogovarjata o grenkobi tobaka in pelina, torej v prenesenem pomenu o grenkobi življenja teh revnih ljudi. Deček kasneje začne žvečiti pelin, ki se pa mu ne zdi več tako grenak.

POT V TOLMIN

GLAVNA OSEBA: Ciril Kosmač

STRANSKA OSEBA: oče

KRAJ DOGAJANJA: pot od doma (Slap ob Idrijci) pa do Tolmina

Deček se gre v Tolmin vpisat v nadaljnje šolanje. Zraven njega gre njegov oče. Le-ta mu pripoveduje zgodbo o Samotežnikih in Ravničarjih (njihovo življenje)-prebivalcih domačega kraja. Ob tem mu vedno govori, da nimajo v vasi nobenega pisatelja in da bi vse te zgodbe bilo potrebno zapisati. Sinu pove tudi to, da je sam v mladih letih želel biti pisatelj, vendar mu ni uspelo. Menim da je to očetovo prigovarjanje Cirila nekako »prisililo«, da se je počutil dolžnega, da nekaj naredi za to, da se vse to napiše. Mislim da je to eden od vzrokov zakaj je Ciril Kosmač pisatelj.

TISTEGA LEPEGA DNE

STRANSKE OSEBE: več oseb, vendar je najbolj v ospredju Kihova Jera

Novela govori o starejši ženski, ki si je vsako leto na pomlad kaj zlomila. Ta ženska je nerodna ter je zelo jezična in opravljiva. V ospredju je še poroka med Nanco in Peskarjevim Ludvikom. Novela prikazuje tudi nekakšen boj med Ludvikovimi brati, ki so bili fašisti in Nancinima bratoma, ki sta bila proti fašizmu.

SREČA

STRANSKE OSEBE: Stržek, Tinka in Sreča

Zgodba govori o Stržku, nekoliko čudaškemu možicu, ki se je poročil s Katarino. Rodila se jima je hči Tinka, ki je bila v mladosti tudi Cirilova ljubezen. Tinka je bila lepo, pametno in živahno dekle. Ko je bil Ciril v tujini, je zvedel, da je noseča. Očeta niso poznali. Tinka je rodila bebasto deklico in pobegnila v tujino. Dekle so poimenovali Sreča, njenega pravega imena niso nikoli vedeli. Sreča je bila zelo nasilna punčka, ni mogla obvladovati svojih »nagonov«. Nekoč je pisatelj dobil pošto, da so Tinko in Srečo našli mrtvi v neki reki. Tinka je bila cela pogrizena, verjetno jo je ubila Sreča. Ciril je bil takrat zelo žalosten.

KRUH

STRANSKA OSEBA: Okuinoku

Okuinoku je bil prijazen človek. Po gozdu je nabiral staro železo. Beračil je od hiše do hiše. Vedno so mu dajali kruh, drugega itak niso imeli. Nekoč je neki ženski rekel, da kruh ni vse. Ta se je razjezila, češ, kaj pa bi ti rad jedel?

Pečeno piško, hišo, avto!? Okuinoku je samo pokazal veliko vrečo, polno starega suhega kruha. Nekoč je Okuinoku pobral že vso železo. Potem je odšel beračiti in takrat je bil kruh čisto dober zanj. Ko je nabral nekaj kruha, se je zavlekel v gozd in tam umrl z vrečo zmrznjenega kruha ob sebi. Tam so mu postavili spomenik in se ga vedno spominjali.

GOSENICA

GLAVNA OSEBA: Ciril Kosmač

STRANSKA OSEBA: Cesare

To je edina zgodba, ki se dogaja v tujini – v Rimu. Ker se ni strinjal s tedanjo politiko, je bil Ciril Kosmač poslan v zapor v Regino Coeli. Tam je imel nek konflikt s paznikom, vendar sta na koncu postala prijatelja. Ta mu je vedno govoril, naj ne gleda skozi okno, ker je to kaznivo. Nekega dne je Ciril opazil, da pod njegovim oknom raste mlad kostanj. Vsak dan znova ga je opazoval. Nekoč pa je videl, da je ta poganjek odkrila gosenica in da ga bo požrla. Ko se je enkrat pogovarjal z kostanjem, so ga dobili stražarji. Odpeljali so ga v temnico. Med tem časom je gosenica požrla skoraj vse liste. Ciril je bil žalosten. Nekoč je bila zunaj nevihta in Ciril si je želel, da bi gosenico odpihnilo. želja se mu je uresničila. To novelo je pisatelj napisal v obdobju med 2. sv. vojno. Gosenica, kostanjevi listi in nevihta so simboli za Italijo (okupatorji), Slovenijo in vojno. S to novelo je želel prikazati, da se bo Slovenija osvobodila izpod Italije s pomočjo vojne.

OČKA OREL

STRANSKA OSEBA: pisateljeva teta

Ko se je pisatelj naveličal potovanja po tujini, se je odločil, da gre domov, v svoj rojstni kraj. Tam ga je pričakala njegova teta, ki je bila znana po tem, da je bila zelo prepirljiva, nesramna... Pisatelj je spoznal, da se je teta zelo spremenila. Povedala mu je o vsem, kar se je dogajalo tu med njegovo odsotnostjo. Njegovega očeta, ki je že umrl, mu ni omenjala. Pogovarjala sta se o vaščanih.

TANTADRUJ

STRANSKE OSEBE: štirje norci: Tantadruj, Luka, Furlan, Enaka palica

Novela govori o motenem dečku po imenu Tantadruj. Ob smrti mu je mati rekla, da bi srečen, ko bo umrl. Teh besed se je držal kot pijanec plota. Vedno je iskal nov način, da bi umrl. Na koncu je ugotovil, da vsak umre, ko si to zasluži. Ta novela mi je bila izmed vseh najmanj všeč, ker je bila predolga in ni povedala bistva.

RINGARAJA

GLAVNA OSEBA: Ciril Kosmač

STRANSKE OSEBE: pisateljevi otroci

V tej noveli imajo osrednjo vlogo pisateljevi otroci, ki vedno kaj sprašujejo. Ker so imeli doma na vrtu veliko češnjo, so se odločili, da bodo naredili nekaj, kar bo odganjalo kose proč od češenj. Naredili so klopotec, ki pa je bil grozen za videti, pa še glasen je bil. Le- ta je njihovega očeta spomnil na njegova mlada leta, ko je tudi sam iz istega razloga naredil klopotec. V tistem času mu je zbolela mati. Rekla mu je naj da klopotec na tepko. Ko je oče prišel domov in slišal kako klopotec ropota, je postal jezen. Rekel je da zelo grdo tolče, mama pa je, da bi branila sina, rekla da če tako tolče, kot smrt na koso tolče. Ciril se je zavedel, da mu bo mati kmalu umrla. Po sinovi nočni mori se je mati odločila, da bo klopotec pospravil oče. Ciril je bil jezen na klopotec, saj je mislil, da je vzrok mamine smrti prav v klopotcu. V jezi ga je vzel in se odpravil k reki. Tam ga je vrgel, vendar pa se je klopotec ujel v drevo. Nekaj let pozneje se je odpravil k taisti reki in pobral klopotec ter ga zalučal v reko.

Otroci so mu prišli povedat, da so klopotec že obesili. Pisatelj je v trenutku odgnal vse zle misli in se nasmehnil, zaprl okno in se usedel za svojo mizo.

